

Макеєв А.О., студент,
Факультет транспорту, менеджменту та логістики,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Макеєва О.М., к.ю.н.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ БЕЗПЕКИ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

У сучасних умовах динамічного розвитку суспільних відносин в Україні суттєво підвищується роль повітряних перевезень, оскільки функціонування світового ринку авіаперевезень створює передумови для посилення інтеграційних процесів шляхом забезпечення вільного пересування пасажирів і вантажів, залучення країн до участі у міжнародній співпраці та є важливим фактором зростання національної економіки.

Про збільшення ролі повітряних перевезень свідчать дані Міжнародної організації цивільної авіації, у 2017 р. аеропортами світу перевезено 4,071 млрд. пасажирів, 56,1 млн. т вантажу [1].

Проблему гарантування безпеки цивільної авіації поділяють на два аспекти. По-перше, це вживання відповідних заходів і встановлення правил щодо забезпечення технічно-надійної експлуатації авіаційної техніки як своєрідної «техніки безпеки». По-друге, це специфічні правові питання боротьби з актами незаконного втручання людини в діяльність цивільної авіації, що загрожують її безпеці.

Безпека пасажирів, їхнього вантажу, а також легкість їх пересування є необхідними складовими поступового розвитку національної економіки через вдосконалення авіаційної сфери. Для забезпечення безпеки кожна держава, у своїй співпраці з ІКАО, повинна розробити, затвердити та впровадити процедури, механізми та спільні дії відповідно до норм міжнародного права та модернізувати своє національне законодавство. У Європейському Союзі система авіаційної безпеки ґрунтується на тісній співпраці між Європейською комісією, Європейським агентством з безпеки польотів, Євроконтролем, національними органами цивільної авіації та органами безпекового розслідування держав - членів, а також виробниками повітряних суден, авіакомпаній та інших підприємств, що беруть участь у єдиному ринку авіаційних послуг. Основа цієї системи складається з набору правил безпеки, які застосовуються як для промисловості, так і для органів цивільної авіації.

Одним із завдань розвитку авіаційної галузі, які зазначені у Національній транспортній стратегії України на період до 2030 року,

є організація та використання повітряного простору України відповідно до стандартів та рекомендованої практики ІКАО, Європейської організації з безпеки аеронавігації (Євроконтроль), інших міжнародних авіаційних організацій та законодавства ЄС [2].

В Україні є низка нормативно-правових актів, що регулюють безпеку повітряних перевезень. До міжнародних актів належать конвенції, які були ратифіковані Україною: Конвенція про міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 р.); Конвенція про злочини та деякі інші акти, що вчинюються на борту повітряних суден (Токіо, 1963 р.); Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 1970 р.) та інші. До національного законодавства належать Повітряний кодекс України (2011 р.), Закон України «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» (2017 р.), Авіаційні правила України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу» (2018 р.) та інші.

Відповідно до Повітряного кодексу України суб'єкти авіаційної діяльності безпосередньо здійснюють заходи щодо забезпечення безпеки авіації та несуть за неї відповідальність [3]. Зокрема, авіаперевізник є суб'єктом авіаційної діяльності, встановлює правила, інструкції і технології, які використовуються при повітряних перевезеннях пасажирів та/або багажу, вантажу, пошти, а також правила застосування тарифів, стандарти та настанови з обслуговування пасажирів і багажу, порядок розгляду претензій та позовів.

Авіаційні правила України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу» встановлюють загальні умови перевезення пасажирів і багажу повітряним транспортом, забезпечення безпеки польотів та якості обслуговування [4].

Авіаперевізник зобов'язаний виконувати ці правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів, багажу, вантажу і пошти, а також галузеві стандарти та нормативи якості обслуговування та встановити свої правила, спрямовані на підвищення ефективності та якості перевезень, які не можуть містити стандартів чи нормативів якості, відповідальності за обслуговування пасажирів, нижчих за рівень установлених вимог, попередньо погодивши їх з уповноваженим органом з питань цивільної авіації.

Отже, правові основи безпеки повітряних перевезень визначені у міжнародному та національному законодавстві, стосуються: безпеки в аеропортах; безпеки повітряних суден; пасажирів і ручної поклажі; багажу (безпеки багажу); вантажу і пошти; заходів безпеки

в польоті; підбору та навчання персоналу; придбання відповідного обладнання для забезпечення безпеки.

Література

1. ICAO (2018) Annual Reports of the Council. [online] Available at: <https://www.icao.int/abouticao/Pages/annual-reports.aspx>.

2. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 трав. 2018 р. № 430. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-p>

3. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3393-17/paran706>

4. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу»: наказ Державної авіаційної служби України від 26 лист. 2018 р. № 1239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-19>

УДК 342:656.7(043.2)

Мельник І.В., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ,
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО АВІАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Транспорт є однією з важливих та необхідних галузей будь-якої цивілізованої держави. Обсяг транспортних послуг залежить від економічного стану країни. Наявність транспортної системи стимулює підвищення рівня економічного розвитку. На сучасному етапі важливою ланкою транспортної системи є авіаційний транспорт, який займає чільне місце у сполученні України з іншими країнами та окремими регіонами.

Розвиток повітряного права в країнах світу розпочався разом із появою цивільної авіації та використанням повітряного простору. Сьогодні цивільна авіація покликана вирішувати завдання щодо організації міждержавних транспортних зв'язків, задоволення потреб суб'єктів господарювання та населення в авіаційних перевезеннях на території України та за її межами. Саме тому Україна має конкурувати з провідними країнами, які мають потужні позиції у світовій авіаційній галузі, серед яких США, Франція, Велика Британія, Німеччина, Бразилія, Канада, Японія тощо. На жаль, в